

Staromaiul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMATII — DIN VALEA CRISULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Un dușman al satelor: — politica

A fost o vreme, nu demult, când viața satelor noastre era alta, când altul era și domnitorul lor, plugarul. O viață liniștită, fără alte sbuciumări decât acelea a traiului: grija zilei de mâine, ogorul, livada, copilașii. Nu știa săteanul de politică și nici nu-i trăsia prin cap să pună la cale treburile țării. Grija asta o aveau alții, dela orașe, care tărăncăiau departe de sate. Războiul a adus după sine și acest drept, cu care se laudă politicienii lingușitori: chemarea satelor, a plugarilor, să-și deie cuvântul lor în cârmuirea țării. Deatunci însă totul s'a schimbat. Calul de bătae este acum satul care, din liniștit cum era, a ajuns un iad unde se întrec glasurile celor ce strigă mai tare. Inima satului, au despicat-o iar pe săteni i-au desbinat dela sufletul întreg al satului. Acum sătenii în frunte cu câte un prostănac mai breaz, se luptă ei între ei, după partide.

O, și cât e de dureros să vezi această luptă între frați! I-am privit de atâtea ori cum se dușmănesc și am ctit în ochi lor ura prostească, ura omului care urăște și nu știe pentru ce. Zilele de sărbători mai ales de dimineață până seara, bat praful drumurilor dela crâșmă până la crâșmă, bătându-și limba'n gură fără folos, scrâșnind dinți către celalt pe care-l țin de dușman, purtându-i sâmbetele. Năuciți de aburii rachiului, înclășăriile ajung la bătae și moarte.

Este tot ceea ce a adus politica la sate: dușmănire, destrămare sufletească. Orice lucru bun e zădărnicit de opreliștea politice. Doi sau mai mulți săteni, nu pot fi chemați la o treabă dacă nu fac aceiași politică. Învățătorul și preotul sînt ținuți de dușmani, dacă mai ales sunt bănuți că n'ar ținea cu ei. Iar de unde se mai putea face ceva cu acești plugari neluminați, astăzi e cu neputință. Peste tot luptă. Biserica nu-și poate îndeplini datoria, școala nu, primăria nu. Dece?

Fiindcă fărâmițarea puterilor a slăbit rodnicia muncii, când toți erau alături, om lângă om, gând lângă gând, toți grămădiți pe același drum al faptei. Iată de ce zic, tare aș vrea să ne arate un domn politician dintre acei mai înfocați, care este dreptatea lor, când cu pumnii amândoi se bat în piept laudându-se de vrednicie. Politica de azi este aceeași ca mai înainte, îmbrăcată numai cu altă haină înșelătoare. Adică tot nu țaranul conduce, ci alții. Glasul lui se audă numai în algeri, ș'apoi se uită. Ca dovadă avem aceeași stare a satelor de mai înainte: fără șosele, fără drumuri, cu poduri stricate, multe fără școală și

(Continuare în pag. 4.-a)

Cazul dela Maglavit

Savantul român d. dr. Gh. Marinescu a vizitat zilele trecute pe ciobanul dela Maglavit.

Toată lumea din țara noastră, ba chiar și din străinătate aștepta cu înfrigurare păreriile celui mai mare cărturar într'ale medicinii — despre P. Lupu.

Domniasa a declarat următoarele:

„Ciobanul Lupu nu e un debil mintal. Prin modul simplist și complet desinteresat în care expune preceptele morale și învățătura creștină precum și faptul că toate acestea sunt pornite dintr'o profundă convingere, ni-l arată pe Petrache un iluminat.

În depresiunea morală în care ne aflăm, faptele în centrul cărora stă Petrache Lupu au influență morală impresionantă. Mărturia doctorului legist din Craiova, care mi-a afirmat că dela apariția „Cazului Maglavit“ nu a mai avut nici un cadavru de autopsiat, rezultat din crime, este elocuentă“.

D. Titulescu în țară

Se anunță că d. Titulescu se înapoiază în cursul acestei săptămâni în țară. Dsa vine spre a face Suveranului un raport asupra evenimentelor externe.

D. Titulescu rămâne în țară până la convocarea consiliului Societății Națiunilor care se știe că și-a suspendat lucrările. Pavel Rădulescu sosește azi în Capitală.

Principele Nicolae

depune flori pe mormântul regilor, Carol I, Ferdinand I și al reginei Elisabeta — Un învățător la datorie

București 2. A. S. R. Principele Nicolae a depus eri flori pe mormântul Regelui Carol I, Ferdinand I și al Reginei Elisabeta.

În drum s'a oprit în comuna Călinești-Muscel, unde a felicitat pe învățător pentru faptul că ținea cursurile cu elevii săi în aer liber, dând astfel dovada de bun pedagog.

La Gibraltar s'au instalat 50 de tunuri

Paris 2 (Rador) Ziarele de aseară avunță din Gibraltar că apărarea portului a fost întărită cu artilerie grea.

Pe înălțimea care domină strâmtoarea au fost concentrate 50 de tunuri antiaeriene.

Anglia ar fi concentrat în Egipt 1100 de avioane. A sosit eri aci, Brooke Popham mureșalul britanic al aerului, care a făcut o scurtă escală, consfătuindu-se cu aviatorii. După aceea, el a plecat la Malta.

Pentru anul școlar 1935-36

Dnii învățători să consulte înainte de a introduce cărți noi în școala dumnealor, și manualul de geografie de

E. Fugătă și G. Camber

Trupele Italiene înaintez spre frontiera Abisiniei

(Radiopres) 2 Oct. Mișcarea trupelor italiene din Eritreea și din Somalia italiană spre frontierele Abisiniei continuă în mod sistematic și în perfectă ordine cu un mare calm și fără nici o febrilitate sau zăpăceală.

În fiecare zi poate aștepta ca trupele italiene să treacă frontierele abisinienne. Se zvonește, că detașamente motorizate în combinație cu aviația italiană au fost însărcinate să atace transporturile de arme și de munițiuni, sosite din Japonia și din America, odată cu caravanele cu arme ce trec din teritoriul Somaliei britanice pe teritoriul abisinian.

Se arată chiar, că atacul se va produce în regiunea Djijiga la 50 km. de la frontiera Somaliei britanice.

Național-țărăniștii

Național-Creștinii și Frontul Constituțional, au hotărât o mare adunare politică în ziua de 14 Noemvrie la București.

Guvernul după cât se aude — gândește să interzică aceste manifestațiuni simultane, întrucât — se crede — că ar da loc a dezordini, cu atât mai mult cu cât a doua zi este deschiderea parlamentului.

În atențiunea Brădenilor

Ministerul de Justiție și Parchetul general a luat dispozițiuni drastice pentru reprimarea jocului, care constă în expedierea de mandate de 20 și 50 lei — joc lansat de niște indivizi din Oradia și interzis de lege.

Deci e interesul tuturor să abandoneze acest joc, pentru a nu intra pe mâna poliției

ERATĂ

În clasamentul districtual de foot-ball s'a strecurat o eroare] de tipar: Lonia are 5 puncte, Minieru 3 puncte și Hunedoara 2.

Cutremurul de ieri din Capitală

Eri dim. la orele 7.44'57" aparatele Institutului meteorologic din București au înregistrat un cutremur ce a durat până la ora 8.39. Epicentrul acestui cutremur se găsește cam la 8600 km., probabil în insulele din Estul sau Sudul Asiei.

Școala primară din Baia de Criș

Știri diferite

— **Viața triburilor Abisiniene.** Statul regelui regilor nu este chiar atât de unitar pe câte s'ar părea, după ultimele acțiuni ale sale.

Adeseori, împăratul Haillé Selassie a fost obligat să se supună propriile sale triburi, cu armele pentru a le determina să accepte ordinele dela Adis-Abeba. Mai ales triburile dela granițele Etiopiei sunt recalcitrante. Nu de puține ori, prinți sau bogătași înțelegeau să păstreze birurile pentru ei, organizând cu timpul principate separate. Conflictul cu Italia și pericolul dominației albe, a avut darul să concentreze toate forțele abisiniene în jurul Negusului. Dacă diferendul va putea fi rezolvat pe cale pacifică, Haillé Selassie va trebui să fie recunoscător, atentatului italian la libertatea Etiopiei.

— **Mai săngeroasă decât războaiele.** Intensificând campania pentru securitatea circulației, direcția poliției din New-York, a lipit pretutindeni un afiș, cu o statistică a victimelor din război și a celor din cauza accidentelor de circulație.

Iată ce conține afișul:

Bilanțul accidentelor de circulație în timp de pace, în Statele Unite, într-o perioadă de 18 luni, terminat la 20 luna 1935, a arătat: 51.200 morți și 1.304.000 răniți. Pierderile materiale cauzate de cauze accidentele de automobil în Statele Unite, au depășit de mult cifra de un miliard și jumătate de dolari pe timp de un an.

Această cifră este mai mult ca îndoită decât a pagubelor de incendii.

Un mort la fiecare 5 minute, un rănit la fiecare 37 de secunde. Și 3.000 dolari pagube pe minut.

Un bilanț cu adevărat îngrijorător.

— **Ploaie de flori.** Nu e vorba de concursurile din timpul carnavalului dela Nissa sau Biarritz, ci de o adevărată ploaie de flori, care paradoxal nu au fost agreate de cei bătui de ele. În regiunea Casiei de Sud, în jurul lui San-Domingo, în Spania, natura capricioasă a găsit cu cale să acopere regiunea cu flori. Nu a putut transporta însă cu ajutorul vântului nici trandafiri, nici crizantene, a recurs deci la niste mici floricele, numite criate, forma margăritelor noastre, însă minuscule, volumul lor neîntrecând pe acela al bobului de grau. Întreaga regiune a fost bombardată, timp de o ora, cu flori, cari s'au așezat în cantități imense, pretutindeni.

— **Cer roșu.** La Abadia, în Georgia, s'a produs zilele acestea un fenomen ciudat, a cărei explicație nu a putut fi găsită încă. La un moment dat, pe la orele 11½ a. m. cerul a început să capete o colorație roșie, ajungând la ora 2½ la culoarea purpurie. Locuitorii din Abadia s'au adunat îngroziți la biserică și moschei. O veche legendă populară spune că cerul roșu este prevestitor de foamete și mai ales de război săngeros. Astronomii cercetează cu asiduitate acest ciudat fenomen.

O strălucită victorie a Micei în campionatul districtual

Mica — Minerul (Lupeni) 4:0 2:0

SPICURI...

Matchul de foot-ball Minierul — Mica a stărnit atâta curiozitate în rândurile spectatorescilor, încât înainte de două, trei zile, se discuta cu febrilitate despre el. În ajunul matchului sosesc campionii... deci și să învingă cu orice preț... căci nu degeaba fac ei intervenții pe la forul suprem să-i primească cu sila în Divizia națională?! și apoi de: sunt oameni cu trecere... au câștigat campionatul, ba mai sunt și buni forbagii, joacă sarba după fanfara condusă de...

Au un portar care nu l'ar da nici pentru 100.000 lei, așa se laudau înaintea de match; ba chiar îi s'a oferit de către Amfiteatru această sumă, totuși nu s'au debarasa de el, din contră au achiziționat noui: pe Zelenak și Sebök de la Chinezul. Ei bine, cu tot ce au avut, au plecat dela Brad plouați... cu toate că s'au dat cu tunul și nu găseai Duminică un nou. A plouat din senini, ploaie de goaluri... Dl. Boilă le-a ținut sacu căci decând suntem la putere, nu mai are sacu fund. Chibții de la poarta de intrare a arenei, îmbrăcați fercheș, a la tache și c-o pălărie de la „Taica Lazăr” (să spuie Ale Popescu dacă nu-i așa), caută să exploateze membrii clubului impunându-i la plata biletului pe motiv că n'ar avea la dânsi legitimația. — Biletul... biletul... nu se poate fără bilet. Avem ordin! da avem ordin!... Numai 13 lei, dar ce n'aveți nici atât... chiorule!?

În rândurile spectatorescilor consternare. Apare comisia pentru omologarea terenului, cu toștocu măsoară o poartă bună. A doua nu-i bună. Punctul acela unde fundașilor le tătăie... inima, când ating mingea cu mâna, e mai departe cu 5 țanti. Hop!... Contestație, și 100 de lei bugetul districtului a crescut. Unde a trecut mia, treacă și suta, zicea conducătorul Minierului. E ora 4 și 5 min. Apar campionii. În capăt cu Băcilă în coadă cu Comloșan. Au strigat ceva, dar nu știu nici ei ce, și dezoorientați pornesc la poarta din spre miazăzi. Imediat apar lui Mocuța în cap, ține mingea de foot-bal, parcă ar fi de tenis c'o mână abnormală. La semnalul noului căpitan „Teuceanu” se aude de trei ori: Noroc, noroc, noroc, și se îndreaptă către miazănoapte. Apar și arbitrii. Doi arbitri? Păi de când doi? Ce dracu? Tare mai este și Mica asta! a început să vie câte doi arbitri. Te pomeniști că la anul or să vie patru. Atunci se vor juca arbitri iar footballiști... poarca.

Unul cu jantlică albastră, părul roșu și stropit cu orez pe față, dă semnalul. Dacă Mica învinge va pleca la Mag'avid. Serios? da, da! Și te pomeniști, într-o bună zi, că footballiști au dispărut. Publicul se agită. Hai Maier, hai Nedici, dar Nedici e bolnav, nu prea rezistă. Goal 1:0 da: nu-i deajuns. Pac! 2:0 Bravo!!! nu vă lăsați, hai băieți, hai, hai. Intervine pauza. Încă nu se știe, se poate întâmpla să mănânce și bătăle.

Barci în formă mare marchează și al treia goaluri. Totuși Bortos a fost eroul zilei. El a creat situații de marcăre, felicitări. Minierul cu un pasiv de 4 goaluri în loc să ia pe drum către Valea-Jului, a luat drumul lănsului. Bateți voi acum, batem noi la anul.

Cum a decurs jocul:

Mica începe jocul și Maier e faultat în marginea careului. Lovitura de pedeapsă e trasă de Aliman, dar rămâne fără rezultat.

O acțiune periculoasă a Minierului pune în dificultate poarta lui Mocuța.

La o „tușe” Maier are mingea, aceasta o dă lui Bortos care deschide frumos pe Teuceanu și de la 6 m. transformă imposibil.

Mica conduce 1:0. Minierul e în vervă. Nu trec decât 5 min. și situația se repetă. Acelaș Bortos deschide frumos pe Teuceanu și a doua bombă intră în plasă.

Aplauze, sărituri, etc. Până la pauză Minierul încearcă să reducă handicapul dar nu reușește. De două ori Comloșan a scăpat de sub supravegherea lui Haiduc și de două ori a tras milimetric peste bară. Se remarcă apărarea oaspeților, ambii fundași nu lasă să treacă nimic fiind siguri pe balon. Costin halfu, stâng deschide pe Băcilă care trage puternic mingea e cu efect și Mocuța sărind se lovește în andome, totuși rămâne în joc.

Deruzionați de întorsătura jocului, în rep. II, oaspeții nu sunt în stare să marcheze cu toate forțările apărări care a pierdut matchul susținând prea mult înaintarea.

Goalul trei e opera lui Barcsi care printr-o viteză extraordinară urmărește mingea pasată la Bortos, lasă pe drum doi adversari și marchează. Peste patru ocazii sunt ratate de Maier, Barcsi și Teuceanu. La o deschidere a aripei stângi, Teuceanu centrează iar Barcsi perforează din nou poarta lui Scheprényi.

Încercările Minierului mai rari de altfel ca în rep. I. rămân fără rezultat.

Întreaga echipă a Micei s'a comportat bine. Cei mai buni au fost Bortos, Barcsi, Teuceanu, Haiduc. Medici bolnav n'a arătat adevărata valoare, iar Aliman util. Trifu bun când tace. Maier speculant dar fără noroc în matchul de Dm. Mocuța în formă, iar Sturek cu Zaslo nu se deșășesc niciodată.

De la Minierul cei mai buni au fost: Maier, Ratoci, Lăge, Zelenak și Petăr. Comsever marcat n'a putut face nimic.

Dl. Harmodic de la Petroșani a avut să fie partid, dar nu i-a reușit în fața publicului foarte obiectiv.

Formațiile: Mica: Mocuța; Sturek, Zaslău; Trifu, Nedici, Haiduc; Barcsi, Maier, Aliman, Bortos, Teuceanu.

Minierul: Scheprényi; Maier, Ratoci; Lăge, Petăr, Costin; Comloșan, Zelenak, Lăge, Băcilă și Dromercea.

Demetrescu

(Continuare în pag. 3-a.)

Din trecutul economic al Bradului

Conscripția urbarială din 1820.

Domnul profesor Ștefan Metes dela universitatea Daciei Superioare, director al arhivelor statului, a binevoit să-mi pună la dispoziție conscripția urbarială a Bradului dela 1820 copiată de domnia Sa pe vremea regimului maghiar. Originalul se găsește în arhivele statului din Budapesta. Mai sunt acolo numeroase documente privitoare la ținutul nostru; dar, din păcate, nu mai putem intra în posesiunea lor. Iarși foarte multe documente de acest gen se găsesc la diferiți oameni, cari nu le cunosc valoarea lor documentară. Ar fi bine dacă administrația s'ar ocupa cu adunarea lor.

Mă ocup de prezent cu o monografie a Zarandului. Până acum am intrat în posesia o numeroase date și documente, multe din ele însă îmi lipsesc. Apelez pe această cale la toți câți posedați astfel de documente să-mi înlesnească în vre-un mod cunoașterea lor.

În cele ce urmează redau documentul așa cum l-a descopiat dl. prof. Metes, cu stilul și ortografia originală:

Brad

I.

În 16 Mai 1820 începându-se conscripția urbarială în Brad din comitetul Zarandului prin conscriptorii Hollaki Ferentz și Ne-

mes Tamás, sunt de față proprietarii în persoană sau prin reprezentanții lor.

Dintre biraele și locuitorii satului etc.

1. Nu știm să aibă satul nostru urbarium.

2. Nici o carte de năvăleală nu avem, numai slujba care li luată înainte o știm, care de când s'a îndăluit vremea noi nu știm a o hotărî.

3. Slujba nu ne-a fost de stat, dar dîn vreme în vreme s'a motocosit și acum slujbele și alte dări sunt acestea: Subt stăpânirea domnului Brádi András suntem 64 ca număr, cari și în sat birulm moșie și din afară în hotar și slujim precum îi biruința moșiei, care birue mai mult face pe săptămână 4 zile de slujbă măcar cu boi, măcar cu brâncile, care birue mai puțin face 3 și 2 zile pe lângă acestea, dela toți sfinții ziua până la Sf. George în toată săptămână peste slujbă facem 2 zile de torsură. Toată gazda dă pe lungul anului o găină, 10 ouă și 2 pui. — Subt stăpânirea lui domnu Brádi János suntem 34 în număr, care nu avem nici o rupere de slujbă, numai pe cum îi lucru, când 3, când 2, când 1 zi facem

măcar cu boi, măcar cu mâinile, pe lângă asta dela toți Sfinții ziua până la Sân George peste săptămână 2 zile de slujbă facem și mai dăm 20 de ouă și 2 pui pe lungul anului — Subt stăpânirea lui Brádi Forcoasoale suntem 20 cu număr, cari suntem și dinlăuntru în sat cu moșie și dinafară, slujim pe cum îi moșia și pământul, care 3 care 2 care o zi slujim măcar cu boi măcar cu brâncile, pe lângă acestea dela Toți Sfinților ziua până la Sân George peste slujbă 2 zile torc femeile, toată gazda dă pe lungul anului 20 ouă, 2 găini și câte 1 pui. — Subt stăpânirea principilor lui Mohátsi Lajos suntem 10 înși și slujim precum îi biruința pământului 3 și 2 zile pe săptămână măcar cu boi, măcar cu brâncile și mai dăm dela Toți Sfinții până la Sân George pe toată săptămână slujbe 2 zile de tors fac muierile, și dăm pe lungul anului 20 de ouă și 2 găini, măcar puin dela tot frumos. — Subt stăpânirea domnului Ribtzei László sântem 3 înși, cari în toată săptămână măcar cu boi, măcar cu brâncile 2 zile de slujbă facem, și dela Sân Mhai ori dela Sân Medu până la Sân George, pe toată săptămână 2 zile torc femeile și și țes peste slujbă, pe lângă aceasta mai dăm 2 pui, 1 găină și 10 ouă pe toată casa. Păstoritura vacilor tot fumu o rescumpără cu 2 zloți pe

Italia va ceda?

În momentul în care scriem acest articol, Italia nu a cedat încă. Poate că nu va ceda nici mâine și poate că încetarea ploilor în Abisinia, va înlesni expediția. Se pare însă, ca înfățișat s'a isbutit intimidarea dușii. Era de altfel și normal, ca atitudinea puterilor să pună în serioasă dilemă pe dictatorul Italiei. Când statele sunt încurcate în chestiuni de politică internă, când ai împotriva ta numai opoziția platonice a statelor mici, e ușor să glumești sau să încerci șantajul. Când lovești însă direct în interesele colosului britanic și indirect în acelea ale Franței, nu se poate să nu te împiedici.

Mussolini a început să-și transporte armata în Abisinia atunci când în Europa, Germania produsese panică. Panica e numai temporară. Statele pacifiste și-au strâns rândurile și așteaptă în liniște evenimentele. Expansiunea italiană nu este însă acceptată de către Anglia. La început slab, apoi tot mai energic, reprezentanții Marelui Britanic au protestat și au ridicat popoarele împotriva Italiei, în numele Societății Națiunilor. În materie de politică colonială, Anglia nu are creditul moral al țării mici, totuși interesele ei, s'au confundat de asta dată cu acelea ale Ligii. Țările membre au înțeles că, dacă nici de asta dată Liga Națiunilor nu-și va face datoria, dovedind țărilor agresoare că are pu-

tere de influență, ea poate fi considerată ca virtual desființată. Conflictul italo-abisinian a avut darul să influențeze în oarecare măsură și la apropierea franco-angleză. Se știe că de câteva timp, Franța sprijinea interesele Italiei, pentru a o avea aliat într-o eventuală agresiune germană. Italia avea și ea nevoie de ajutorul Franței pentru împiedicarea Anschlussului. Apropierea anglo-germană a trezit însă guvernul francez. Aceasta își dă seama că singura alianță forțe împotriva Germaniei este Anglia. La Geneva și Paris ea a fost silită să se alature Angliei, acceptând aplicarea sancțiunilor. Situația aceasta nu a prevăzut o Mussolini, atunci când a început campania pentru un război etiopian. El se aștepta la condamnări »morale« ca acelea pe care Liga Națiunilor le-a hotărât pentru Germania. Astăzi ducele se lovește de sancțiuni economice ca, oprirea exportului mondial de petrol pentru Italia și chiar a produselor alimentare. Fără de acestea însă, nu se poate porni un război, a cărui durată nu se poate prevedea. Concentrarea flotei engleze în Mediterană și probabilitatea închiderii canalului de Suez, sunt amenințări directe, la care Mussolini nu poate răspunde decât cu armele. Vrea Mussolini să lupte contra Angliei, care mai este sprijinită și de întreaga lume? Nu credem. Iată pentru ce avem convingerea că Mussolini va ceda. P.)

prese cu apă de plumb, sau dacă e nevoie chiar injecții de morfina. Medicul va reduce frântura, dând osului posibilitatea să fiarbă. Frântura coastelor e foarte ușor de tratat pe când cea a claviculei lasă întotdeauna de format uni, deoarece răsucirea este greu de făcut. Cele mai periculoase fracturi sunt cele ale craniului, cari par uneori neînsemnate pe dinafară. Înăuntru poate fi atins chiar creierul. Atunci când observăm hemoragii și paralizii e necesară deschiderea craniului cu dalta și ciocanul. Când însă baza craniului este fracturată, moartea e inevitabilă, din cauza infecțiunilor.

Dr. C. Theodora

— **Seicul căsătorit cu prințesa dolarilor.** Zilele acestea a fost contractată, la Boston, o căsătorie foarte interesantă. Fiica »regelui aramei«, Gr. Y., o multimilionară, s'a căsătorit cu Mohamed ibn Bekr, fiul unui seic al beduinilor din Yemen. Mohamed Bekr, locuiește de 2 ani în Statele Unite, unde a venit pentru studii. El s'a îndrăgostit de prințesa dolarilor și a obținut consimțământul tatălui fetei, condiționat de trecerea sa la creștinism. Mohamed Bekr a acceptat această condiție, împotriva tatălui său care l-a des-

— **Cravate din pene.** O nouă modă bărbătească tronează în Statele Unite: cravate din pene. Ele sunt confecționate din penele păsărilor sud Americane. Colibri, care fabricate după un anumit sistem, devin mătăsoase și capătă o minunată culoare, asemănătoare mărilor din sud.

Procurarea unei asemenea cravăți este atât de grea, încât fiecare bucată trebuie plătită cu 150—200 dolari.

SPORT.

Continuare din pag. 3.

În urma rezultatelor de Dum. care sunt următoarele:

Lonea — Calan 4:1.

Corvin — I. C. (Hunedoara) 3:2.

clasamentul are următoarea înfățișare:

Mica	3	3	0	0	11	: 3	6
Lonea	2	2	1	0	7	: 3	6
Minieru	3	1	1	1	5	: 4	5
Hunedoara	2	1	0	2	5	: 4	3
Deva	3	1	0	2	4	: 9	2
Calan	3	0	0	3	3	: 9	0

Duminică 6 Oct. sunt următoarele matchuri:

I. Corvin (Hunedoara) — Mica, la Brad.
Lonea — Corvin la Deva și Calan — Minieru la Lupeni.

Cronica medicală.

Fracturi

Fracturile sunt foarte răspândite, mai ales în lumea celor tineri. Fractura nu este o boală, ci frângerea unui os. Ea se recunoaște după durerile atroce care însoțesc frângerea și deformarea locului unde s'a produs

fractura, și imposibilitatea de a mai ridica acea parte din corp. Astăzi s'au descoperit mijloace mult mai precise, pentru constatarea fracturilor. Prin radiografie nu ne putem înșela niciodată. Se întâmplă uneori ca fractura să fie deschisă până la suprafața pielii. Natural aceste fracturi sunt mai greu de vindecate, deoarece rana e deschisă și permite introducerea microbilor. Uneori osul se rupe în bucațele mici, cari trebuiesc neapărat scoase. Această fractură se numește cominutivă. Dacă se întâmplă ca fractura deschisă să se infecteze, trebuiesc făcute dezinfectări urgente. Dacă nici aceasta nu ajută, lucru pe care îl cunoaștem după temperatura urcată, vom trebui să recurgem chiar la amputări. Pentru a vindeca fracturile, se întrebuințează o mulțime de aparate moderne, care imobilizează osul frânt, refăcând legătura între cele două părți. Aparatele acestea sunt diferite după regiunea unde s'a produs fractura. Bolnavul nu trebuie să continue mișcarea membrului fract care îi produce dureri puternice, agravându-i starea fracturii. Poziția bolnavului trebuie să fie aleasă în așa fel, încât să evite cât mai mult durerile. Îl vom pune apoi membrul în locație și vom aplica com-

lungu anului. — Subt stăpânirea lui domnu R. b. tzei Daniel suntem 2 inși dintre cari unul din noi pe săptămâna face 2 zile de slujbă, celalalt 1 zi, pe lângă asta dela S. n. M. d. r. p. n. a. la S. n. George pe toată săptămâna torc femeile câte o zi și dăm câte o găină, 10 ouă pe lungu anului. — R. b. tzei Ferentz are 11 inși, care precum îi rânduiala și precum ținem moșiile care 2 zile, care 1 zi slujim precum îi lipsa, și torc femeile dela S. n. Mihai până la S. n. George pe toată săptămâna 2 zile, pe lângă asta dăm pe tot fumu 10 ouă și câte o găină. — Pogany Adam are 2 oameni dintre cari iobagu pe săptămână face câte 2 zile de slujbă, zileru câte o zi, iobăgia dela S. n. Mihai până la S. n. George pe toată săptămâna torce câte 2 zile și dă iobagu 12 ouă și o găină. — Subt Nemes Găbăroaie suntem 7 inși, care pe capuri facem pe săptămâna cu 2 boi câte 2 zile de slujbă, cu brâncile câte 2 zile, pe lângă asta și cu păstoritura vacilor suntem siliți să facem. — Subt stăpânirea lui Domnu Pynj ta(?) S. n. d. r. p. n. a. suntem 6 inși dintre cari unul din noi pe toată săptămâna cu boi face câte 2 zile de slujbă, celalți 5 câte o zi pe săptămână, pe lângă asta pe lungu anului toată iobăgia îi silită a torce câte 2 frunți de cânepă, alte cele de când suntem subt stăp-

nirea lui domnului Pynj o nu dăm, fiindcă nici n'a poftit, batâr am fi siliți să dăm. — Sub stăpânirea grofului Bethlen Susanii a vădău lui domnu Bartsai Abraham suntem 42 de oameni, care pe cum ținem moșiile așa facem slujbă, care 3, care o zi precum îi lipsa cu boi, cu brâncile, torsura dela S. n. Mihai până la S. n. George așa o facem precum o fac iobagii domnilor din Brad pe lângă asta dăm pe lungu anului dela fumu câte o găină, câte 2 pui și câte 20 de ouă, și peste acestea nopțile în curie străjaim. — Domnu Baternai are 4 oameni care pe lungu anului câte 6 zile de slujbă cu brâncile, alte cele nimic nu știm. — Sub stăpânirea lui Balint Pal suntem 2 inși, care pe săptămână câtă două zile de slujbă facem, pe an pe lângă aceasta 3 ori 4 zile torcem și dăm câtă o găină și 10 ouă. — Sub Nemes András suntem 2, care pe săptămână facem câte 2 zile de slujbă cu doi boi precum îi lipsa, la torsură încă pe an câteva zile ni se ch. amă muierile. — Sub stăpânirea copilului s. n. d. r. p. n. a. (o. fan N. M.) a lui Nemes Lázló suntem 4 inși care pe săptămână facem precum în lipsa, măcar cu boi, măcar cu brâncile câte 2 zile de slujbă, pe lângă aceasta dela tot fumu 3 frunți de cânepă torc muierile, alte cele nimic. — Sub stăpânirea s. n. d. r. p. n. a. lui Erdéyi Ferentz suntem un om, care precum îi puterea pe săptămână o zi de slujbă fac, pe lângă aceasta 4 frunți de cânepă

torce muierile peste an și dau o găină și 10 ouă. — Sub stăpânirea lui Halmágyi József suntem 2, care pe săptămână facem câte 2 zile de slujbă, când cu marhe, când cu brâncile, precum îi lipsa, pe lângă aceasta câte o găină și 10 ouă. — Sub stăpânirea lui Goro Miclăuș suntem 4 iobagi, dintre cari 2 suntem sub taxă; slujba înaintea acestora pe săptămână câte 2 zile măcar cu boii, măcar cu brâncile, care târtăzuială acum o pe lungu anului o schimbăm cu câte 20 zloti de taxe și cu câte 2 săptămâni de slujbă, pe lângă aceasta doi dintre noi pe săptămâna fac pe lungu anului câte o zi de slujbă. (va urma)

DI. director al Școalei Normale de învăț. din Deva — d. C. Sporea, — a trimis d-lor inv. I. Morfun, Simeria, Dragosin Simion, Cornea Saviton Vinul de Jos-Alba, și Vasile Andrișoiu Vâlcea G. G. următoarea adresă de mulțumire:

DCMNUL INVĂȚĂTOR,

Cu ocazia examenului de admitere dela școala noastră, am constatat că D. v. ați dat osteneala să îndemnați cât mai mulți candidați și mai ales cât mai bine pregătiți, ceea ce constituie pentru D-voastră o cinste și o mândrie.

Not pe lângă mulțumirile ce vi le aducem am racordat acest fapt, ministerului nostru și sperăm că l va lua în considerare la aprecierea activității D-voastră.

Director, SPOREA

Un dușman al satelor: - politica

Continuare din pag. 1-3

biserică, cu case mănje cu baligă și fereaste de ocnă, cu morți sute, ș. a., La o schimbare în bine s'ar ajunge, dar numai atunci, când politica nu va fi dușmană a satelor. Atunci când ea va fi politică adevărată, iar nu năuceală și scrânteală de minți. Iar pentru asta trebuie mai întâi altceva.

Altul este binele de care se simte nevoie deocamdată. O altă politică, *politică luminării poporului*, a pregătirii lui pentru înțelegerea vieții, așa cum este în Germania, Franța și aiurea. Atunci nu va mai fi rob, ci stăpân. Cu judecată limpede, el va conduce așa după cum împrejurările traiului îi cer. Până atunci zadarnică vorbărie.

Vom avea același sătean care se vinde azi mie, mâine ție, pentru un kg. de vin; vom avea același tâlhărie de milioane despre care săteanul doar aude și nimic nu poate face, vom avea același sate părăginate și înveninate de dușmănia politiceii.

De cât așa, cu acest drept de vot, care nimic nu arată, dacă nu e luminoasă înțelegere lăsați-i mai bine pe acești muncitori la treaba lor. Să-și caute de plug, de vite și de copii. Și să-și mai îndrepte pași, către biserică și școală. Nu-i înhâmați la jug ca pe vite oarbe, dacă ei nu sunt pregătiți pentru asta...

Voi toți, care nu v'ați plecat în toată viața voastră pieptul pe brazdă, lăsați-i în pace pe acești plugari ai durerilor și nevoilor, uscați de sudoarea muncii și-a nedreptății!

Lăsați-i în pace!

(Cuv. Moldovenesc.)

Nicolae Donțu, inv.

Știri din Zarand

— Duminecă a avut loc o frumoasă manifestare a poporului din Țebea, cu ocazia desvelirii unei cruci și inaugurarea drumului executat de echipa regală din Țebea. Atât țebeni cât și populația satelor învecinate au ținut să participe într'un număr impunător la această manifestare de omagiu adusă primului cetățean al acestei țări, M. S. Regelui Carol al II-lea, din a cărui bunăvoință a fost trimisă această echipă, pentru luminarea țărânului român.

Această manifestare fiind ultima a acestei echipe, țebeni în frunte cu intelectuali lor au ținut să mulțumească tinerilor echipieri, pentru munca depusă și dragostea cu care i-au înconjurat. După oficierea unui parastas în memoria Regelui Ferdinand I. de către părințele Tisu au urmat mai multe discursuri. Primul care a vorbit a fost părintele Bărtan, arătând însemnătatea cruci ca simbol al creștinismului și a combătut cu argumente temeinice credința falsă a sectelor. Părintele Tisu senior, după ce arată afinitatea de sentimente și colaborarea strânsă ce a existat între echipieri și intelectuali țebeni, aduce omagii de recunoștință M. S. Regelui pentru dragostea ce o arată poporului Său trimițând în mijlocul poporului intelectuali de seamă pentru luminarea minții lor.

Tuturor le-a răspuns d. Brebeniță, aducând mulțumiri tuturor pentru primirea caldușoasă ce li s'a rezervat pe tot timpul șederii lor în această localitate.

A urmat împărțirea premiilor, atât în bani cât și 160 de tablouri religioase, distribuite acelor care au dovedit o demnă ținută cetățenească sau o regulată frecvență a bisericii și pentru natalitate. T.

— La magaziile centrale ale Soc. „Mica” — zilele trecute — a izbucnit un foc puternic. Magaziile au ars până la temelie, făcând o pagubă ce se cifrează la suma de 10 milioane lei.

Edificiul a fost asigurat. Autoritățile polițienești cercetează.

— La 1 Oct. c. expirând Contractul Colectiv de muncă, al muncitorilor ce lucrează la Sec. „Mica” — delegații în frunte cu deputatul German au încheiat un nou contract de muncă cu Soc. „Mica”. Reprezentantul ministerului muncii a fost d. insp. Popescu, din Arad.

Pertractările au decurs în perfectă înțelegere cu Direcț. Soc. Mica. — Noul contract cuprinde aceleași dispozițiuni ca în contractul expirat.

— Credincioșii — înscrisi în Oastea Domnului, din Valea Brad, au organizat Duminică 28 Sept. — o frumoasă serbare religioasă. Au luat parte la această manifestare frumoasă toți ostașii din comunele: Ribița, Luncoiu, Stejărel, Brad, etc.

— Luni 30 Sept. Dna Isabela Sadoveanu, a ținut o interesantă conferință în Casa Română din Brad, tratând problema: „Muncă și Cultură”.

D. I. MICU,
sub revizor școlar

— În comuna Valea Brad, copilul locuitorului Ion Matieș, s'a jucat cu foc pe lângă o clăde de fân. Focul a mistuit grajdul, lemnele din curte, fânul tot, etc.

Paguba se ridică la suma de 13-14000 lei și în comuna Leauț s'a întâmplat o astfel de nenorocire. Copilul care a dat foc la fân a fost a d. inv. Alex. Pârva. Deaceia se impune părinților să dea mai multă atenție copiilor, cari în neștiința lor ne pot pricinui mari nenorociri.

La Valea-Brad, dacă ar fi bătut vântul, ar fi ars, desigur, și școala care este în apropierea casei lui Matieș și cu ea cel puțin jumătate din sat.

— În Brad s'au ivit câteva cazuri de tifos și dezinterie.

Și printre vitele cornute și porci băntue boala.

— Rafila Bota, o țărăncuță de 13 ani din comuna Varmaga, c'un real talent muzical, ne-a desfătat câteva ore cu vocea ei drăguță — Sâmbătă 21 Sept.

Noi felicităm pe acel comitet de inimă care n'a lăsat și pe acest talent, ca multe altele, să se piardă în negura satelor, ci au căutat mijlocul cel mai demn și frumos, pentru a-i strânge ceva bani și astfel să-și urmeze studiile necesare cultivării vocii ei.

În Brad, fetița Rafila Bota, a găsit o largă înțelegere din partea publicului și a Soc. „Mica”, care știe totdeauna a ajuta pe cei ce se străduiesc pentru bine și frumos.

Dna Furdui închiriază casa din Piața Horia — cu 1 Oct. c. — Sunt 4 camere, bucătărie, cămară, curte și loc de prăvălie. Doritorii a se adresa la Dna Furdui, care locuiește vis-a-vis de liceu.

— Cu numărul viitor — vom începe să publicăm mai multe reportaje dela Maglavit. A fost trimis d. red. Dumitrescu, de gazeta noastră în satul cu minuni.

Publicațiune.

Aducem la cunoștința celor interesați că în ziua de Luni 14 Octomvrie 1935 ora 8 se va ține în localul Direcțiunii liceului ort. rom. „Avram Iancu” din Brad licitație publică pentru aprovizionarea Internatului liceului pe anul școlar 1935/1936 cu următoarele alimente:

Carne, Faină, Untură, Mezeluri, Lapte, Cartofi, Fasole.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 83-100 inclusiv din legea contabilității publice și Mon. Of. No. 127 din 4 Iunie 1931.

Toate persoanele care participă la licitație vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5 % din valoarea furniturii, iar oferta se va face numai în conformitate cu caietul de sarcini care se poate vedea la secretarul liceului în fiecare zi dela orele 9-12 a. m.

Directorul liceului, CIOCAN

— Din inițiativa conducătorilor marelui agenții de presă »SERVICIUL PRESEI« din Capitala, la care s'au raliat și câțiva directori de publicații din provincie, va lua ființă în curând »Oficiul presei provinciale«.

»Oficiul presei provinciale« are o menire din cele mai importante. El va reprezenta în Capitală pe directorii de publicații din provincie. Investit cu această putere, »Oficiul presei provinciale« va trata cu reprezentanții autorităților și ai instituțiilor particulare de care sunt strâns legate interesele presei, intervenind cu autoritatea lui, oricâteori se va simți nevoia.

»Oficiul presei provinciale« va veghea prin comitetul lui de conducere din Capitală ca interesele presei din provincie să fie apărate, acordându-se acestor publicațiuni cu un rol social atât de important, sollicitudinea pe care o merită.

»Oficiul presei provinciale« care va funcționa în cadrul și la sediul agenției »SERVICIUL PRESEI« își propune să intervină pe lângă autoritățile și instituțiile particulare să acorde în justă proporție publicitatea lor presei din provincie, fără să fie seama de locul de apariție al publicației, sau de considerații politice, sau personale. În atară de aceasta se va interveni pe lângă fabricile de hartie, cerneala, litere, etc., să acorde produsele lor presei din provincie, în aceleași condițiuni ca și celei privilegiate din Capitală. Deasemeni se va interveni pe lângă C. F. R. să acorde administrațiilor publicațiilor din provincie, abonamente pe calea ferată, în schimbul publicării gratuite a inseratelor ce privesc C. F. R.-ul.

Însfârșit, »Oficiul presei provinciale« are un vast plan de activitate care va fi pus în executare pe măsură ce comitetul provizoriu din Capitală va reuși să strângă ediziunile directorilor de publicații provinciale.

Adeziunile și propunerile conducătorilor de ziare și reviste din țară urmează să fie trimise în scris, în cel mai scurt timp posibil pe adresa »SERVICIUL PRESEI«, București I, Pasajul Imobiliara, Scara C. cu mențiunea pentru »O. P. P.«.

— Dentistul și steaua de cinema.

Harold Bakerman, unul din primii dentiști din Hollywood, a făcut o reclamație împotriva stelei de cinema Gwen Maylor, pentru brutalitățile suferite. Bakerman preluase tratamentul danturii stelei susnumite și în momentul când vru să găurească o masea, aceasta, cuprinsă de un acces de violență, se ridică de pe scaun, palmuind dentistul și aruncându-i instrumentele în cap. Sărmanul dentist s'a ales cu o rană adâncă în frunte. Artistul a răspuns la reclamația dentistului, printr'o contra-reclamație, în care spunea că a fost tratată într'un mod chinuitor și foarte puțin medical...

— Raze somnifere. Doctorul Mangretti, din Milano, ne recomandă un nou mijloc împotriva insomniilor. E vorba despre un aparat care emite raze și are facultatea să-l transpună pe pacient, în decurs de puține minute, într'un somn absolut natural. După cat se pare, efectul razelor se desfășoară în creier.

— Iar oameni leoparzi. Se anunță din Stanleville, în Congoul belgian, că oamenii leoparzi au reînceput să-și manifeste existența. În apropiere a patru sate, s'au comis asistențe despre cari secta oamenilor leoparzi nu pare să fie străină, întrucât răniile suferite de victime sunt făcute de ghiarele și dinții leopardului. Autoritățile administrative au ordonat o ancheta severă.

— Un vârtej răpește un mire. O nuntă țărăneasca în satul Maticelli, lângă Polonia, a fost turburată într'un mod prea puțin banal. În timp ce cortegiul nupțial se îndrepta spre biserică, o furtună puternică, însoțită de un vârtej, izbucni din senin. Înainte ca asistenții să se poată pune la adăpost, mirele, cuprins de vârtej, a fost ridicat câțiva metri în sus și aruncat într'o clăde cu fân. Întrucât răpitul scăoă fără răni, cununia a avut loc încă în aceeași zi.